

Състоянието на достъпа до информация като състояние на обществото

Гергана Жулева, ПДИ

© Фотоархив ПДИ

Какво е достъп до информация?

Колкото и сложна да изглежда на пръв поглед проблематиката за достъпа до информация, особено в споровете на експерти, тя може да бъде представена и по разбираем начин, като се отговори на няколко въпроса.

Как е уредено това право в България? Има ли конституционен текст? Има ли закон? В този закон уредено ли е основното право на гражданите, заложено в Конституцията, да получават достъп до информацията, която създават и съхраняват публичните институции?

Има ли изключения, предвидени в закона, и съответстват ли те на международните стандарти в тази област? Има ли задължения за публикуване на информация? Има ли процедура и изпълнява ли се тя? Може ли да се обжалват решенията за отказ?

Ако на всички тези въпроси можем да отговорим положително, то очевидно може и да се говори за състояние на достъпа до информация, т.е. има някакъв процес, който може да бъде

описан, като се следят определени индикатори. Едновременно с това, сравнението на броя на подадените заявления и изпълнението на процедурата или пък на броя на заведените дела не биха могли да бъдат меродавни за истинското състояние на достъпа до информация в държавите.

Например, очевидно е, че ще има по-малко заявления там, където се качва повече информация в Интернет, а търсенето на нормативни актове чрез писмени заявления в някои страни ще прозвучи абсурдно. В България обаче не е абсурдно да се докладва, че за миналата година са подадени 10 751 заявления, с които се е търсела „официална обществена информация“, т.е. искал се е достъп до актовете на органите на власт, които трябва да бъдат публикувани.

Задължението за публикуване на информация е един от основните елементи на това законодателство и може би е на първо място по важност, когато говорим за прилагането на закона, тъй като става въпрос за наситеността на всекидневието с информация и зависимостта на това всекидневие от информацията. Кои улици ще бъдат блокирани, поради провеждащ се марафон, крос, посещение на държавен глава и т.н.? Какви са предвижданията за валежи? Като не ни изхвърлят боклука, на какъв работещ телефон да се обадим? Защо водата днес мирише странно? В страни с добро състояние на

В БРОЯ

Приключения със заявления
Достатъчни ли са гаранциите и контролът по изпълнението на концесията на "Софийска вода"?

Коментар на юриста
Информация за потребителите

Храна ли е водата?

ПДИ гостува на клуб „Млад журналист“ във Враца

Отворено писмо до Народното събрание

Постоянният натиск е гаранция за доброто прилагане на закона

Електронен достъп до информация - Разград

Новини

достъпа до информация, отговорът на тези въпроси е лесен и става по Интернет. Развитието в това отношение също може да бъде лесно представено - от глашатая-барабанчик, обявяващ новините в центъра на селото, през вестниците, радиото и телевизията - до достъпа без посредници в Интернет. Всяка година, от приемането на Закона за достъп до обществена информация през 2000 г. досега, Програма Достъп до Информация публикува своя годишен доклад - мониторинг и оценка на процеса на търсенето и предлагането на обществена информация в страната. Всяка година този доклад е придружен с препоръки към законодателите и към изпълнителната власт.¹

на стр. 2

¹ http://www.aip-bg.org/rep_bg.htm

Какво е новото през тази година?

България е вече страна-членка на ЕС и случващото се тук има значение в Брюксел и Страсбург, както и обратното също - случващото се там би трябвало да има значение тук, ако не искаме да ни разглеждат като дълбока провинция. Ето защо не би трябвало да се случва така, че гържавни експерти, с претенции да са изработвали проект за изменение на Закона за достъп до обществена информация в България, да не знаят, че единствените меродавни документи, по достъпа до информация в Европейския съюз са Регламент 1049/2001 и свързаните с него доклади за изпълнението, докладите на Европейския омбудсман и съдебна практика в съда в Люксембург. Би трябвало да знаят, че, когато те се гразнеха от появилите се бурни несъгласия с техния недомислен проект, в Брюксел беше стартиран консултативния процес по Зелена книга за достъпа до официални документи на институциите на ЕС, т.е. „законопроект“ за изменение на регламента. Между впрочем, този консултативен процес е примесечен.

Най-малкото нашите законодатели, а и другите власти, би трябвало да имат предвид стандартите, наложени чрез труден процес на дискусии и развитие на инструментите, представящи тези стандарти. Още повече, че когато сме се присъединявали към ЕС, беше ясно към какви стандарти се присъединяваме. За да бъде по-конкретна: В момента европейските страни (сред тях сме и ние) работят за усъвършенстване на стандартите чрез Конвенцията на Съвета на Европа по достъпа до информация, а Европейският съюз стартира на 18 април 2007 г. консултативен процес по Зелената книга за изменение на Регламент 1049, приет 2001 година. Всички желаещи граждани и групи от страните-членки могат да участват в този процес и да изразят своето становище на специално създадената за тази цел страница: <http://ec.europa.eu/transparency/revision/>

Законодателният радикализъм

Нашият доклад се представя в ситуацията на примесечна борба между доброто и злото по повод достъпа до информация. Ако разглеждаме стартиралата в началото на март дискусия по предложените промени за закон, то може да се каже, че нашите управляващи предпочетоха да изменят закон без консултативен процес и да поставят всички желаещи да участват - пред

свършен факт. В момента ние се опитваме да правим това, което вносителите трябваше да направят сами - да поканят всички, занимаващи се с наблюдение на прилагането на закона, на предварителни обсъждания по намеренията за нови текстове. Това е по европейски. Простото позоваване на дискутиращите на директиви и регламенти е провинциализъм. Може ли законодателите в държава, в която има около 150 дела за достъп до информация, да не отчитат при изменение на закона си съдебната практика? За сравнение, в Европейския съюз има 37 дела по Регламент 1049/2001, от които 8 приключили, и това е сериозен индикатор за Парламента и Комисията, че трябва да се преразгледа или закона, или практиките по прилагане. Неотчитането на практиките - административна и съдебна - говори също за състояние, но за това на ума. Говори за особен радикализъм и волунтаризъм - само аз и само днес имат значение. Това може би да е необходим етап в индивидуалното развитие на личността, но за обществото е пагубно, и особено когато е характерно за законотворците.

Отчитането на практиката по прилагане и съдебната практика е още по-задължително, тъй като именно България има интересен опит в прилагането на Закона за достъп до информация:

- Много заявления, подадени от граждани
- Неправителствена организация с многогодишен опит и развита координаторска мрежа в цялата страна, която наблюдава прилагането на закона
- Липса на всякаква унификация на административните практики по прилагането на закона
- Липса на контролиращ орган, освен съда
- Много голяма съдебна практика

Нашият доклад за състоянието на достъпа е като пренаписания „Дон Кихот“ от героя на Борхес Пиер Менар.

Текстът е почти идентичен с този на миналогодишния доклад в някои части и това е направено съзнателно от нас, поради липса на всякакво развитие в описваната област. Контекстът на случващото се обаче е друг и това прави нашия доклад нов.

Иначе структурата е същата. Какво се случва в областта на законодателството и каква е нашата оценка.

на стр. 3

Представили сме резултатите от оценката за състоянието на активното публикуване на информация на официалните страници в Интернет. Обобщени и анализирани са случаите, постъпващи в ПДИ за правна консултация и съвет.

Както винаги, са представени и кратки анотации на съдебните дела през 2006 година.

Различната оценка на случващото се и отговорността за бъдещето

Какви са разминаванията между оценките, които правим ние, и тези, които намираме в доклада за състоянието на администрацията на министъра на гържавната администрация и административната реформа? За тези които не знаят, всяка година в своя Доклад за състоянието на администрацията министърът на гържавната администрация представя и състоянието на достъпа до информация.²

Структурата на доклада на министъра, в частта за достъпа до информация, следва процедурата, заложена в закона. Тази година, в доклада на министъра са разгледани и задълженията за активно публикуване. Не става ясно защо нещо, което е задължение по закон, има толкова лежерно изпълнение. Не става ясно защо, след като 80% от административните структури имат свои Интернет страници, е толкова трудно да се уеднакви тяхната структура, от гледна точка на ЗДОИ и да се въведат нормите на електронния достъп до информация. Според народните представители, обявили се против тези норми в Комисията по гражданско общество и медици, „не можем да задължим общините да публикуват (задължителната вече от 2000 г. насам - м.б.) информация в Интернет страниците си“. Някои от народните представители не бяха чували, че институциите си имат официални Интернет страници. А както е ясно от доклада на министъра, става въпрос за 20% от административните структури, които трябва да бъдат подпомогнати да си създадат Интернет страници, и те са предимно малки общини и нововъзникващи централни структури.

Следва частта за броя на заявленията, отказите, основанията за отказ и т.н.

Твърди се, че в 111 административни структури е създаден електронен регистър на заявленията, което е 20% от отчитащите се административни структури. Другите очевидно броят заявления на ръка. Твърди се също, че в 165 административни структури се приемат заявления по електронен път, което е 30% от всички. Това е една цифра, която определено може да бъде оспорена на основата на нашите резултати, тъй като в хода на проучването се установи, че само 6,3% са институциите, които приемат заявления по електронен път. И досега институцията, която трябваше да разясни каква е разликата между искането за услуга по електронен път и електронното заявление за информация, не го е направила. Министърът на гържавната администрация и административната реформа можеше да подпомогне този процес.

В доклада се твърди, че 401 от 547 институции имат служител по достъпа до информация, което е 73% от докладвалите институции. Според нашето проучване, такъв служител е обявен само в 7% от институциите. Очевидно, че служителят по достъп до информация е госта потайна фигура в нашите институции, след като дори колегите му не го познават. В доклада се твърди, че разяснителен текст по закона има в 266 институции, т.е. 47%, а ние намерихме такъв само в 8% от Интернет страниците.

Вместо заключение

Прилагането на един закон зависи от органите, но също толкова - и от тези, които си упражняват правата по него. В случая, по отношение на ЗДОИ администрацията има задължения, а търсещите - права. Запознати ли са те с правата си?

Броят на заявленията показва, че хората желаят да получават информация от органите на власт. Съдебните дела, които се водят в България, показват, че полетата на свобода се разширяват.

Прозрачността, отчетността, борбата с корупцията ще бъдат не само удобни за властта термини само тогава, когато свободата на информация, разбираана като свободен достъп до информация, стане действително състояние на обществото и духа.

² <http://www.mdaar.government.bg/reports.php>.

Достатъчни ли са гаранциите и контролът по изпълнението на концесията на „Софийска вода“?

Александър Кашъмов, ПДИ

© Фотоархив ПДИ

Проучването

През лятото на 2006 г. ПДИ започна проучване, чиято цел бе да покаже доколко податливи на корупция са някои сфери на публично-частното партньорство и доколко добрият достъп до информация може да разкрие и предотврати нередности в тези

области. Част от резултатите, а именно свързаните с два от случаите, по които работихме, бяха представени в предишните броеве на нашия бюлетин. Предмет на оценка в проучването, е степента на откритост, т.е. предварителна достъпност (напр. в Интернет) или достъп при поискване на информация от значение за предотвратяване на случаи на корупция, злоупотреби с обществени средства или други нередности. Трябва да се отбележи, че публично-частното партньорство е една от горещите точки на подобни практики, а същевременно постъпващите в ПДИ случаи показват честа практика на отказ на достъп до договори и свързана с тях информация от страна на публични институции, поради простото несъгласие на третото лице (частна фирма). Това води до непропорционално стесняване на кръга на общодостъпната информация по такива сделки, без целта да е защита на легитимен интерес. От гледна точка на стандартите относно достъпа до обществена информация, това е нарушение, а от гледна точка на разходването на обществени средства и контрола върху него, в това число и обществен, тази практика е проблем. Ето защо, за нас бе интересно да изследваме същите въпроси, за които читателят си спомня от предишните случаи по проучването, спрямо една публично-частна връзка като концесията на „Софийска вода“.

Защо се спряхме на концесията на „Софийска вода“

Значението на прозрачността на сделките между публични институции и частни фирми и тяхното

изпълнение вече бе посочено. Естествено, то е още по-голямо, когато става въпрос за период от 25 години, колкото се обхващат от тази концесия. Допълнителен акцент придава монополното положение на фирмата, която се занимава с водоснабдяването на София. Става въпрос за водоснабдяването на столицата, която е и най-многолюдният град в България. Едновременно с това, случващото се във връзка с изпълнението на договора за концесия е предмет на постоянен и интензивен обществен дебат. В основата му е особено чувствителният въпрос за цената на тази обществена услуга и възможността тя да бъде регулирана и поставена под необходимия контрол срещу произволното ѝ определяне. Всички тези обстоятелства определят несъмнено високия обществен интерес към казуса и са препоставка за избора му във връзка с проучването.

Концесията на водоснабдяването в София

Казусът „Софийска вода“ е с относително дълга история. Решението на Столичния общински съвет (СОС) за стартиране на процедурата (т.н. съгласие за откриване на процедура) е от ноември 1998 г. В конкурса участвуват осем чуждестранни фирми, а до вторият му етап достигат половината от тях. На първо място е класирана британската фирма „Интернешънъл Уотър Лимитид“, която е определена от общинския съвет за спечелила конкурса. Фирмата регистрира местно юридическо лице, т.е. създава акционерното дружество „Софийска вода“ АД, което от своя страна сключва концесионния договор със Столична община през декември 1999 г. Договорът влиза в сила близо година по-късно.

За мониторинг на изпълнението на договора страните договарят да се създаде отдел за мониторинг на концесията (чл. 3.1.9 и 3.1.10). След провеждането на конкурс единственият подал оферта екуп е одобрен и създава „Омонит“ ООД. Дружеството осъществява мониторинга до 2006 г., когато отношенията с него са преустановени. Докладите му са общодостъпни в Интернет.

Проблемите с концесията датират от самото ѝ обявяване. В решението на СОС за откриване на процедурата не са обявени вида, размера и начина на плащане на цената (т.н. концесионна такса). Така продължаващите вече седем години въпроси и спорове около цената на водата в София се оказват заложили изначално.¹ Проблемите не

на стр. 5

¹ Източникът на тази информация, както и на част от информацията, използвана за описанието на случая, е непубликуван доклад на неправителствената организация „За Земята“. Данните са получени от нея в голямата си част посредством заявления по Закона за достъп до обществена информация.

спират доук. Няколко години по-късно критици по изпълнението на договора и конкретно на финансовите му параметри са отразени в доклади на „Омонит“ ООД, Сметната палата и Агенцията за държавен вътрешен финансов контрол. Според последния доклад на „Омонит“ ООД, обхващащ периода от април до декември 2005 г., гружеството многократно е предоставило на СОС информация, „касаеща неизгодните резултати от процеса на преговаряне на концесионния договор, неизгодността на съществуващия концесионен договор и същественото му неизпълнение от страна на „Софийска вода“ АД“.² Основните критици към изпълнението на концесията през годините обхващат въпросите, свързани с тарифите на водоснабдителните и канализационните услуги, задължението за намаляване на загубата на вода и практиките на нефактуриране на вода, липсата на съвременен хидравличен модел на мрежата и др.³ В докладите на „Омонит“ ООД се твърди непрекъснато на документи и препястване на потока на информация, необходима за мониторинга. За пълнота и обективност на настоящото кратко изложение следва да добавим, че в някои области на мониторинга е установено съответствие с изискванията. Така например, изрично е опровергано разпространеното твърдение за лошо качество на питейната вода.⁴

Разбира се, от изложените сбито факти не може да се заключи относно съществуващите проблеми, степента на тяхната наличност и взаимоотношението им. Това не е и целта на описанието. По-скоро се стремим да обрисоваме картината, за да се види контекстът на случая. Документите, свързани с тези проблеми, са публични (общодостъпни в Интернет). На този фон беше интересно да се установи каква е степента на съпътстващата общодостъпност на определени категории информация (включена в проучването). Макар да не се отнасят пряко до концесията, те показват каква е готовността на системата да бъде прозрачна и да създаде условия за обществен контрол, и то в по-широк план - на въпросите по организацията, избягването на конфликт на интереси и т.н.

Каква информация поискаме и получихме?

Както сме отразявали в предходните публикации, поставените въпроси се разпределят в няколко групи. Едната група въпроси засягат

организацията на съответната публична институция (в случая - Столична община) и нейните служители. Другата група въпроси се отнася до договорите на тази институция с частни фирми. Последната група проверява готовността на съответната частна фирма да предостави информация за сключения договор и за предприетите мерки за предотвратяване на корупция. Заявленията до Столична община бяха подадени през септември 2006 г. Отговор е получен почти на всички, откази няма. Мълчалив отказ е налице по питането за достъп до декларациите по чл. 29а от Закона за държавния служител. По някои от заявленията отговорът е в законовия срок, а в два случая е получен значително по-късно - през ноември 2006 г.

От гледна точка на организацията на предоставянето на информация в Столична община (СО) е интересен въпросът кой даде отговор на заявленията за достъп до информация. Едно единствено писмо - уведомление за липса на предоставени от СО концесии за периода 01.01.2004 - 31.07.2006 г., е подписано от кмета Бойко Борисов, а всички останали отговори са подписани от секретаря на общината Росен Желязков. Следователно правилно, от една страна, подходът към предоставянето на информация е като към обикновена административна дейност, но проблематично, от друга, властта за решаване по заявленията за достъп до информация е концентрирана в най-висшия представител на столичната администрация. Следователно е налице разбиране, че предоставянето на информация не е политически въпрос, а въпрос за изпълнение на служебно задължение, но пък все още има несмелост тази дейност да се повери на служители с по-ниски позиции в администрацията.

Обща информация за организацията и служителите на Столична община

В първата подгрупа влиза информация за организационната структура, годишния отчет на бюджета от предходната година, финансова информация за служителите, включваща техния брой и заплати на заемачите ръководни длъжности (началници на отдели, директори на дирекции и др.). Тук следва да се отбележи, че Столична община е измежду административните структури, които са публикували значителна част от информацията по чл. 15, ал. 1 от ЗДОИ в

на стр. 6

² Вж. Отчет за дейността на „Омонит“ ООД за периода 01.04.2005 г. - 30.12.2005 г., с.17-18.

³ Източникът на информацията е посоченият доклад на „За Земята“.

⁴ Цит. Отчет за дейността на „Омонит“ ООД, с. 13.

Интернет страницата си.⁵ Така например в страницата е обособена секция „Достъп до информация“, в която са посочени и определени служители с контакти за връзка с тях. Налице е и подробна информация за организационната структура, включително функциите на отделните административни звена и имената на ръководителите им.

Бюджетът на Столична община е на практика общодостъпен чрез Интернет страницата ѝ, в съответствие със Закона за общинските бюджети. През 2006 г. той за първи път бе предмет на обществено обсъждане. Отчетът за касовото изпълнение на бюджета от предходната 2005 година, изготвен от директора на Дирекция „Финанси“, фигурира в Интернет страницата, но по време на проучването не можеше да бъде отворен като документ, поради което бе подадено заявление. Достъпът бе предоставен на технически носител. Също със заявление бе поискана информация за броя на служителите в общината и основната месечна работна заплата на заместник-кмет, директор на дирекция и началник на отдел. От предоставената информация се установява, че числеността на персонала в администрацията на СО за 2005 г. е 577 души, а на администрациите на районите към СО - 1,374 души. Основната месечна работна заплата на зам.-кмет през 2005 г. е била 945,1010,1036 лв., докато за 2006 г. е 1002,1070,1098 лв. През 2005 г. директорите на дирекции в общината са получавали месечни заплати от 542 до 800 лв., а през 2006 г. от 575 до 848 лв. За началниците на отдели същите цифри са съответно от 464 до 673 лв. - за 2005 г., и от 492 до 713 лв. - за 2006 г.⁶ Справка с нормативната уредба показва, че немалка част от служителите в Столична община са със статут на държавни служители. Такива са секретарят на общината, главни директори на главни дирекции, директорите на дирекции, началниците на отдели, ръководител на инспекторат, главният архитект, служителят по сигурността на информацията, счетоводител, вътрешен одитор, юрисконсулт.⁷ Техните заплати са нормативно определени като диапазон, в зависимост от заеманата длъжност

и ранг, поради което може да се приеме, че по този въпрос е налице някаква степен на прозрачност.

Система за превенция на корупция в Столична община

Тази тема обединява следващите две подгрупи въпроси, а именно наличието на правила за превенция на корупцията, от една страна, и на информация, свързана с почтеността на служителите в Столична община - от друга.⁸ Последната категория обхваща декларациите на имуществото и доходите, декларациите за конфликт на интереси и въпроса за получаването на подаръци от служителите.

Тъй като проучването се отнася до събирането на данни през призмата на конкретния казус, със заявление за достъп до информация поискахме от председателя на Комисията по превенция и противодействие на корупцията към Министерския съвет достъп до евентуални доклади за случаи на корупция, свързани със „Софийска вода“ АД, които комисията да е разследвала през 2006 г. Заявлението ни бе съответно препратено до Столична община, откъдето получихме отговор, че няма данни или доклади за случаи на корупция, свързани със „Софийска вода“. Оттук се установява липсата на такива данни, което само по себе си е информация по поставения въпрос. За разлика от други заявления, в отговорите по които се съдържа приложено и писмо от съответната дирекция, към която е била изпратена за стано-вище препишката, в този случай такова приложение не се съдържа. Оттук може да се направи извод, че секретарят на СО е лично компетентен да отговаря или най-малкото не може да не бъде уведомен за подобни данни. Едновременно с това е ясно, че работата по превенция и противодействие на корупцията в Столична община се извършва от самата нея и допълнителна информация не се съдържа в Комисията към Министерския съвет.⁹ От извършеното преpraщане се оставя впечатлението, че липсва координация между комисията и СО. Този извод произтича от обстоятелството, че преpraщане се извършва само когато съответният орган на власт не

на стр. 7

⁵ <http://www.sofia.bg/whois.asp>

⁶ Цифрите са актуални към 31.12.2005 г., съответно към 31.07.2006 г.

⁷ Единен класификатор на длъжностите в администрацията, приет с ПМС № 47, обн. в „Държавен вестник“, бр. 18, от 05.03.2004 г., посл. изм. към момента на проучването - в бр. 46, от 06.06.2006 г., в сила от 01.05.2006 г.

⁸ Тук под „почтеност“ не се визира наличието или липсата на определено дължимо поведение от конкретните служители, а системата от мерки за поддържане на почтено управление и почтена администрация.

⁹ На основание чл. 46, ал. 5, вр. с чл. 19, ал. 3, т. 2 от Закона за администрацията, можем да заключим, че правомощия в тази насока са възложени на инспектората на СО (макар че в Интернет страницата на Столична община такава функция на инспектората не е изрично посочена).

от стр. 6

разполага с поисканата информация (чл. 32 от ЗДОИ). От практиката по прилагането на ЗДОИ обаче се вижда често препращане и в случаи, когато една институция притежава информацията, но смята, че друга е по-компетентна от нея в дадената област или притежава по-голям обем от същата информация. Поради това, изводът за липса на координация не може да е категоричен.

Във връзка с въпросите относно служителите установихме следното. Декларации по Закона за публичност на имуществото на лицата, заемащи висши държавни длъжности, са длъжни да подават кметът на Столична община, заместник-кметовете и секретарят. Поисквахме достъп до декларацията на кмета Бойко Борисов за 2005 г., когато е встъпил в длъжност. С писмо на председателя на Сметната палата бяхме уведомени, че през 2005 г. г-н Борисов е декларирал липса на промяна в доходите и имуществата си от предходната му декларация (подадена очевидно в качеството му на Главен секретар на МВР). Достъп до тази предходна декларация не ни бе предоставен. Вероятно това се дължи на липсата на регламентирано право на гражданите на достъп до декларациите за периода до 31.12.2004 г. През периода на проучването не бе предвидена в закона оценка и анализ на декларациите. Процедурата по проверка на подадените декларации бе приета с изменение и допълнение на закона - г ДВ, бр.73 от 05.09.2006 г. Тя ще бъде прилагана едва за декларациите, подадени през 2007 г.

Единственото заявление, по което отговор не е получен, е за копие от декларациите по чл. 29а от Закона за държавния служител (ЗДС) на ръководителя на Столичния инспекторат, директора на дирекция „Обществени поръчки и концесии“ и началника на отдел „Концесионен контрол“ в Столична община. Избрахме тези длъжности, тъй като те са свързани с важни функции в областта на концесиите. Те са държавни служители и следва да са подали такива декларации, съгласно ежегодното задължение. Непредоставянето на отговор е в синхрон с общата липса на публичност относно декларациите по чл. 29а от ЗДС от момента на приемането на тази норма през 2003 г. досега. На искането за достъп до списък на подаръците, направени от „Софийска вода“ АД на Столична община или длъжностни лица, отговорът е, че няма данни за такива. Информация няма и за семинари, командировки или други събития, касаещи дейността на Общинския съвет и

финансирани със средства на фирмата. Отговорът на тези запитвания е подписан от директора на Дирекция „Секретариат“ на Столичния общински съвет (СОС) и очевидно касае тази институция, а не администрацията на Столична община. В този смисъл не е даден отговор на отправеното искане, а отговор за дейността на институцията, за която не е искана информация - СОС. Изместването на предмета на заявлението в отговора по него е необяснимо. Това е основание да се приеме, че е добре да се задълбочи търсенето на информация, свързана с подаръците и политиката относно тях в Столична община.

Договори на Столична община

Информация за концесионните договори и тези по обществени поръчки вече е общодостъпна в Интернет. Информацията за липса на концесии на СО за периода 01.01.2004 - 31.07.2006 г., получена от кмета на общината и от Правителствената информационна служба (ПИС), съвпада. От отговора на ПИС се установява, че в Националния концесионен регистър се поддържат както данните по чл. 30, ал. 1 от отменения Закон за концесиите - за концесиите до 1.07.2006 г., така и данните по чл. 97 от новоприетия закон.

Поискахме копие от сключения концесионен договор. Той ни беше предоставен на технически носител, след като за съгласие е питано третото лице - „Софийска вода“ АД. От преписката се вижда, че публичната администрация продължава да прилага чл. 31 от ЗДОИ относно неоправдано голям обем информация. В практиката на Върховния административен съд бе извършено стеснително тълкуване на чл. 31 от ЗДОИ, като информацията, за която следва да се иска съгласие на третото лице, е сведена до конфиденциалните клаузи. Подчертано е още, че обект на такива клаузи не може да бъде информацията, която подлежи на публикуване по силата на закон. Тези разграничения не са направени при искане на съгласието на фирмата концесионер.

Механизмът за контрол и оценка на изпълнението на договора е създаден и се осъществява чрез „Омонит“ ООД, поне за периода до 2006 г. Интересен бе въпросът дали са налагани санкции на фирмата концесионер. От отговора на СО става ясно, че през 2005 г. общината е наложила 18 санкции за различни нарушения от страна на „Софийска вода“ АД, а през 2006 г. санкции не са налагани. Нарушенията са описани. Може да се приеме, че по отношение на категорията

на стр. 8

„договори“, от Столична община ни предоставиха стопроцентова информация.

Информация от „Софийска вода“

Според българския ЗДОИ, фирмата „Софийска вода“ АД, макар и страна по договор за концесия, не е задължена да предоставя информация. Тъй като секретарят на СО бе поискал изрично съгласието на фирмата за предоставянето на концесионния договор и такова бе дадено с нарочно писмо, приемаме, че е налице воля у изпълнителя за общодостъпност на документа. С писмо до изпълнителния директор на „Софийска вода“ поставихме на фирмата редица въпроси, между които следните: възприета ли е политика (кодекс, вътрешни правила) за предотвратяване на измами, корупция, конфликт на интереси, приета ли е политика срещу даване на подкупи на гържавни служители, даване на подаръци, финансирани ли са политически партии, налагани ли са на дружеството санкции през последните години. На запитването си получихме любезно писмо, с което главният секретар на дружеството ни посочва техния Интернет сайт - www.sofiyaskavoda.bg, като източник на информация и изрази готовност за осъществяване на среща, на която да обсъдим интересувачата ни информация.

Заключение

Изводите от направеното проучване по случая „Софийска вода“ са в няколко насоки. Документите по концесията са общодостъпни. Получихме копие от договора, в Интернет са публикувани докладите на „Омонит“ ООД, Сметната палата и Агенция за гържавен вътрешен финансов контрол. Информация получихме и за наложените санкции. Потенциален проблем при приложението на чл. 31 от ЗДОИ е, че обвързването на администрацията със съгласието на третото лице може да доведе до случаи, в които информация за договора няма да бъде предоставяна поради субективно нежелание на това лице.

От друга страна, Столична община е публикувала в Интернет значителен обем от гължимата на гражданите информация, свързана с организацията и функциите ѝ. Улеснено е с такава информация и ползването на ЗДОИ. Отговор е даден и информация е предоставена по всичките ни заявления, с изключение на отнасящото се до чл. 29а от ЗДС. Същевременно обаче остава не съвсем ясна за обществото политиката на СО, свързана с осигуряването на почтеност на администрацията. Макар формално да е получен

отговор относно декларацията за доходите и имуществото на кмета на СО, на практика информация липсва. Ясно става, че в периода между 2004 (а може би и по-рано) и 2005 г. неговите доходи и имущество не са се изменили. Що се отнася до декларациите за конфликт на интереси, дори да се сметне, че част от тях съдържат чувствителна за съответните хора информация, то останалата част няма пречка да се предостави, което не е направено. Например не става ясно дали въобще някой от изброените служители е посочил такъв интерес или не. Най-проблематичен е въпросът с подаръците. Отклоняването на това искане за информация може да има за себе си различни причини: било че такива подаръци са давани, респ. събития са финансирани от фирмата-концесионер; било че не се води регистър на подаръците; било, че липсва политика за наблюдаване и санкциониране на подобно поведение. Като се свърже с получената информация за липса на доклади и сигнали за корупция, това води до два възможни извода: или не е изградена ефективна и ефикасна система за превенция и противодействие на корупцията в СО, или такава работи и не са регистрирани сигнали и прояви на корупция, конфликт на интереси или други нередности.

Впрочем в обществената дебат по начало се срещат доста широки употреби на понятието „корупция“, включително по отношение на концесията на водоснабдяването. Например, понякога по този начин се окачествява определянето на по-високи цени на предоставяните услуги, в ущърб на потребителите, или използването на други механизми за реализиране на печалба, като например т.нар. „нефактуриране на вода“. Дори да са налице подобни действия на ръба или в нарушение на закона и правилата на договора, няма основание те да бъдат окачествени като корупция. В този смисъл е много вероятно резултатите на проучването ни да съответстват на действителността. Важно в случая е, че е налице прозрачност на концесионната сделка и на публичната институция, предоставила концесията. Разбира се, желателно е нейното увеличаване, най-вече в посока активно предоставяне на информация - например публикуване на договора и документи по изпълнението му. А по отношение на поставените в обществената дебат проблеми трябва да се помисли и по въпроса гостатъчни ли са гаранциите и контролът по изпълнението на концесиите.

Информация за потребителите

Фани Давидова, ПДИ

© Фотоархив ПДИ

През изминалите месеци зачестиха случаите, в които към нас се обръщат граждани и журналисти със случаи на търсене на информация от търговци, предоставящи обществени услуги (енерго- и топло-снабдяване, водоснабдяване и пр.), а така също и от Комисията за защита на потребителите.

Чести са случаите, в които граждани търсят информация, свързана с качеството на предоставянето на обществените услуги, начина на формиране на цената на различните услуги, информация за размера на собствените си сметки и т.н. При невъзможност за получаване на информация от самите търговци, често гражданите се обръщат към Комисията за защита на потребителите.

Отделно от гореописаните случаи, дейността на самата Комисия също е обект на засилен медийен интерес. За съжаление обаче, не винаги лесно и бързо може да се получи информация оттам. Така например, журналист от град Перник търси информация от местната структура на Комисията по търговия и защита на потребителите. Оттам категорично отказват да предоставят каквато и да е информация, за всички въпроси го препращат към централното управление в София. Същото се случило и на журналисти от в-к "Съперник". Отказва се дори информация за това какъв е редът да се върнат некачествени стоки на търговците и как гражданите могат да сезират Комисията.

На журналисти от гр. Добрич пък е отказана най-обикновена статистическа информация за това колко проверки е извършила регионалната дирекция на Комисията, кои са били най-честите сигнали от граждани и т.н.

Във връзка с постъпилите случаи, както и с факта, че от средата на миналата година действа нов Закон за защита на потребителите, решихме да представим подробен коментар относно това каква информация търговците и производителите дължат на потребителите, а така също и каква

информация следва да бъде предоставяна от Комисията за защита на потребителите.

Задължения за предоставяне на информация от страна на търговците на стоки и услуги

Две от основните цели на новия Закон за защита на потребителите са: защита на правото на информация на потребителите за стоките и услугите, а също и право на защита на икономическите интереси на потребителите при нелоялни търговски практики и неравноправни договорни условия. Във връзка с изпълнението на тези две цели, законът въвежда изрични задължения за търговците за активно предоставяне на информация относно всички характеристики на стоката или услугата, които трябва да бъдат известни на потребителя. Задължително се предоставя и информация относно цена, начин на плащане и други договорни условия; опасностите, свързани с обичайната употреба на стоката или услугата. Търговците са длъжни да предоставя информацията за стоката или услугата в писмена форма или по друг подходящ начин, който позволява възприемането ѝ от потребителя. Когато се предоставя в писмена форма, информацията задължително трябва да е на български език и да е изразена в единиците на величините от Международната система единици SI.

Търговците и производителите на стоки и услуги имат задължения за т.нар. "активно" предоставяне на информация, чрез етикуване на стоките и предоставяне на потребителите на указания за употреба на стоките. Във връзка с често задаваните въпроси от страна на гражданите относно формирането на цената на обществените услуги, трябва да кажем, че законът задължава всеки търговец, който предлага услуги на потребителите, предварително да обозначи продажните цени на предлаганите от него услуги чрез ценоразпис, поставен на видно място в търговския обект. В случаите, когато поставянето на ценоразпис е неудобно, поради обема на предлаганите услуги, е допустимо изготвянето на ценоразпис във вид на брошура, която се предоставя на всеки потребител преди извършването на услугата и при заплащането ѝ.

За съжаление, текстът на закона поставя под общ знаменател, както производителите и търговците на стоки, така и търговците на

на стр. 10

услуги. Поради очевидната разлика между тях, се получава така, че задълженията на търговците на стоки да предоставят информация са ясни, а задълженията на търговците на услуги са твърде условни. Очевидно, че енергоразпределителните или водоснабдителните дружества няма как да сложат етикет на тока или водата, съдържащ изискуемата по закон информация.

Задължения за предоставяне на информация от страна на Комисията за защита на потребителите

Комисията за защита на потребителите е юридическо лице на бюджетна издръжка. Тя е колегиален орган към министъра на икономиката и енергетиката, с регионални звена на територията на страната. Едно от основните правомощия на Комисията е да изготвя насоки и препоръки, във връзка с конкретни неравноправни клаузи в договорите. Това означава, че в случаите, в които гражданите смятат, че търговците, предоставящи обществени услуги, нарушават правата им по някакъв начин, позовавайки се на клаузи в общите договори, те (гражданите) имат възможност да сезират Комисията, а тя от своя страна е задължена да извърши проверка и да препоръча на търговеца да измени неравноправната клауза в съответния договор.

В Устройствения правилник на Комисията се казва, че тя следва да предприеме мерки за

осигуряване правото на информация на потребителите и за повишаване на потребителската култура.

Регионалните дирекции на Комисията не са отделни юридически лица и следователно, съгласно ЗДОИ, не са самостоятелно задължени да предоставят информация относно извършени конкретни проверки. От друга страна обаче, съгласно Устройствения правилник, регионалните дирекции са задължени да информират обществеността на региона за дейността на Комисията. Това означава, че дирекциите следва да предоставят информация относно броя на извършените проверки, броя на установените нарушения и всякаква друга статистическа информация, свързана с дейността на Комисията.

Важно задължение на Комисията е активно да разпространява информация, свързана с вида на опасните стоки и услуги, за рисковете, които стоките или услугите представляват за здравето и безопасността на потребителите, и за предприетите от контролните органи мерки. Това задължение се осъществява чрез Интернет страницата на Комисията.

Съгласно Устройствения правилник на Комисията, достъпът до обществена информация се организира от Дирекция "Административно-правно обслужване".

Храна ли е водата?

Диана Банчева, ПДИ

© Фотоархив ПДИ

Вече няколко години гражданско с р у ж е н и е " О б щ е с т в е н барометър" - Сливен, се опитва да се пребори с лошото качество на питейната вода и липсата на прозрачност в предоставянето на самата услуга в област Сливен.

Сдружението има редица заведени дела в съда срещу откази на отговорните органи да предоставят

информация за ценообразуването и за реда, по който се упражнява контрол върху работата на „ВиК“ - Сливен.

Юрий Иванов, председател на сдружението "Обществен барометър", се обърна към ПДИ за съдействие при търсенето на отговори на въпросите, свързани с нормативната уредба, регулираща предоставянето на ВиК услуги в България. В априлския брой на месечния бюлетин на ПДИ публикувахме интервю с Юрий Иванов относно липсата на информация, свързана с работата на „ВиК“ ООД - Сливен. И тъй като „ВиК“, операторите, като търговски дружества, не са задължени да предоставят информация по Закона за достъп до обществена информация,

на стр. 10

потърсихме отговор на въпросите си от контролните органи.

Преди всичко искахме да изясним

какъв е статутът на водата, която пием от чешмата,

по какъв начин се гарантира нейното качество и степента на ефективност на този контрол.

Член 3, ал. 1 от Закона за регулиране на ВиК услугите определя водата за питейно-битови нужди като "основна жизнена потребност по смисъла на Закона за социалното подпомагане". Справка със Закона за социално подпомагане показва, че "основни жизненни потребности са достатъчно храна, облекло и жилище, съобразно социално-икономическото развитие на страната". И тъй като чл. 2 (1) от Закона за храните определя, че: храна е всяко вещество или продукт, който е предназначен или може да бъде използван за консумация от човека, независимо дали е преработен, частично преработен или непреработен, ние бяхме убедени, че водата, която ВиК операторът ни предоставя и която пием от чешмата, е именно храна по смисъла на закона. Затова се обърнахме към Министерството на здравеопазването като главен контролен орган за качеството на храните. Ето какво ни каза г-р Иво Атанасов, главен експерт в Дирекция "Обществено здраве":

"Естествено, водата е основна жизнена потребност - тя, както и храната, има значение за човешкото здраве. Но тя се води вода и се регулира по отделен начин от храната. Законът за храните не включва водите от изтичането им от крана, ако не се влагат в производството на храни. Чешмяната вода се регулира от Закона за водите. В Европейския съюз водата, която изтича от чешмата не е храна, както по силата на Рамковата директива по водите (2000/60/ЕС), така и според Директива 98/83/ЕС за водите, предназначени за консумация от човека. Наредба №9 от 2001 г. за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели, приета въз основа на Закона за водите., прилага изцяло последната директива. Според Наредба №9,

мониторингът на водата, изтичаща от крана, се прави от РИОКОЗ и от ВиК организациите". Д-р Атанасов подчерта, че в Европа мониторингът се прави изцяло от водоснабдителните организации, които отговарят за качеството на водата - както е в производството на храни. Министерство на здравеопазването, като основен контролен орган, и Министерството на регионалното развитие и благоустройство, като принципал на ВиК дружествата изготвят съвместен годишен доклад, въз основа на получените регионални доклади. Досега тези годишни доклади са се изготвяли изцяло на основата на данни, получени от РИОКОЗ, призна г-р Атанасов.

Като потребители поискахме да разберем от здравния експерт

защо хлорирането продължава да бъде средството за обеззаразяване на водата,

след като хлорът е бойно отровно вещество с доказани негативни последици върху човешкото здраве и как, и кой контролира хлорирането на водата, която ВиК операторите предоставят за питейно-битови нужди.

"Хлорирането се използва в цял свят, защото хлорът е най-ефективен като обеззаравяващ агент. Най-важното при него е, че има остатъчен ефект в мрежата. Особено при състоянието на нашата водопроводна мрежа, това е важно. Ако водата се хлорира до нормални граници, няма никакъв риск за човешкото здраве. Нормите за различни в различни държави. В САЩ, например, се допуска до 1 мг. остатъчен хлор. При нас е до 0.4 мг. В аварийни ситуации като епидемиологични обстановки се допуска достигане до 0.5-0.6 мг. максимум до 1 мг. Във Франция обаче, нормата е по-строга - 0.1-0.2 мг. Съществува риск от вторични продукти при хлорирането, но те съществуват и при озонирането. При хлорирането са трихолометани, които са заложили в Наредба №9 като задължителни за мониториране. Хубаво е да се пречиства водата предварително, за да се намали органичната

на стр. 12

материя, която взаимодействат с хлора образува тези трихолометани. Нормите са така определени и съобразени, че при ежедневна употреба в продължение на целия човешки живот да няма никакви отрицателни здравни последици".

Д-р Атанасов обеща Министерство на здравеопазването да помисли за включването на информация за границите на тези показатели и последици от тяхното надвишаване върху човешкото здраве в сайтовете на РИОКОЗ, както и на централно ниво - в Центъра по хигиена, например.

Попускаме да узнаем кой следи за това да не ни отровят при хлорирането?

"Контролът по обеззаразяването трябва да се осъществява от РИОКОЗ. При проверката, освен проба на място, РИОКОЗ са задължени да проверят състоянието на хлораторните съоръжения, да видят как хлораторчикът изпълнява изискванията. Като контролиращ орган, РИОКОЗ биха могли да изискат информация за квалификацията на персонала, извършващ обеззаразяването, от ВиК оператора. На много места в света обеззаразяването с хлор става автоматично и не зависи от квалификацията на някой човек. Модерните хлораторни станции разполагат с анализатор на изхода, който отчита остатъчния хлор и така автоматично се намалява или увеличава подаването на хлор".

Министерство на здравеопазването има задължение да следи за качеството на водите за питейно-битови нужди по Закона за водите. Но контрола върху услугата „снабдяване с питейно-битова вода“ попада в прерогативите на Комисията за защита на потребителя, която следи за това като цялостна услуга. Д-р Атанасов ни увери, че ВиК операторът има задължение да уведомява населението при отклонение от нормите и да предприеме необходимите мерки за връщането на показателите в установените норми. Ако не го направи, трябва да се наказва от водния регулатор.

Според чл. 15 от Наредба № 9, ВиК операторът е задължен да публикува информацията от проведеня собствен мониторинг върху

качеството на водата. "Съгласен съм, че на страницата на ВиК трябва да има актуална информация за качеството на водата", каза г-р Атанасов. "Но не можем да ги задължим да качват тази информация точно на Интернет сайтовете си. Още повече, те могат сами да решават каква информация да качват на Интернет сайтовете си. Никъде не е казано каква точно информация по чл. 15 от Наредбата да се публикува и къде, и как".

Благодарни сме на г-р Атанасов за отделеното време, но не сме удовлетворени от получените отговори. Първо, все още не разбираме как така водата, след като я консумираме от чешмата, не е храна по смисъла на определението в Закона за храните. Вярваме, че ако водата, която пием от чешмата беше считана за храна, щеше да има много по-голям контрол върху качеството ѝ. Искаме да отбележим също, че Наредба № 9 въвежда различно определение за питейно-битова вода от понятието, определено в Директива 98/83/ЕО за качеството на водите, предназначени за консумация. Директивата „гарантира здравословността и чистотата на водата“, докато Наредба № 9/2001 г. въвежда задължение за водоснабдителните организации "да предприемат всички необходими мерки, за да осигурят снабдяването на населението с безопасна и чиста питейна вода", т.е. като я пием да не се отровим. Чудим се в чия полза (или ущърб) е използвана различна формулировка на задълженията.

Освен това, за нас - потребителите, актуална информация означава информация, валидна към момента. Информацията за обобщените резултати от направените мониторинги през годината в Зелената книга на Агенцията по околна среда, макар и достъпна в Интернет, не ни удовлетворява. Задължение на търговците е да осигурят достъп до тази информация, а ние като потребители сами ще преценим в какъв момент и как точно да упражним правото си на достъп. Смятаме, че най-ефективният начин за осигуряването на този достъп е посредством електронна база данни, съдържаща актуална и значима информация за състоянието на водата, която пием.

ПДИ гостува на клуб „Млад журналист“ във Враца Ива Антонова, координатор на ПДИ за Враца

„Има ли право класният ни ръководител да иска домашните ни телефони? Може ли със заявление за достъп до информация да научим предварително сročните и годишните оценки?“ – това бяха част от въпросите, които на шега загадоха учениците от клуб „Млад журналист“ към Младежкия дом във Враца. В клуба участват 11 ученици от девети до дванадесети клас от две елитни училища в града - Природо-математическата гимназия и Езиковата гимназия.

Срещата с младите репортери имаше няколко основни цели.

Първата от тях бе да насочи вниманието на младите хора към същността на гражданското право да знаем. На следващо място, бяха разяснени правата и задълженията, регламентирани в Закона за достъп до обществена информация и Закона за защита на личните данни.

На младите репортери бе предоставена подробна информация за мисията и дейността на фондация Програма Достъп до Информация. Те научиха също така как всяка година на 28 септември почти целият свят празнува Деня на правото да знаем. С ентузиазъм бъдещите репортери решиха да измислят собствена инициатива за отбелязване на този ден. През цялото време на презентацията младите журналисти загаваха въпроси, изказваха мнения и заедно дискутирахме

по проблемите в тази сфера. Всички бяха единодушни, че на пръв поглед темата за достъп до информация изглежда непозната, абстрактна и отдалечена от дневния ред на обществото, но всъщност тя е важна за развитието и утвърждаването на демокрацията.

Участниците в срещата се интересуваха от това къде могат да погледат заявление за достъп до информация, за какво трябва да следят, за да получат исканата информация, коя информация може да бъде ограничена за достъп.

Учениците получиха някои от изданията на фондацията - наръчниците „Как да получим достъп до информация“ и „Имам право да знам“, брошурата за Деня на правото да знаем и юбилейното издание „Десет години Програма Достъп до Информация“.

**Граждански клуб
„КОМПЕТЕНТНОСТ И МОРАЛ“**

Отворено писмо до Народното събрание от Вилям Попов, председател на Граждански клуб „Компетентност и морал“

Председателят на Граждански клуб „Компетентност и морал“, г-н Вилям Попов, внесе писмо до Председателя на Народното събрание във връзка с предложенията за изменение и допълнение на Закона за достъп до обществена информация (ЗДОИ). Участник в публичните обсъждания, организирани през март 2007 г. от Народното събрание и

Комисията по гражданско общество и медици, с настоящото писмо Вилям Попов изразява своите наблюдения и заключения от събитията, които съпътстват изготвянето, внасянето и приемането на предложените изменения в ЗДОИ. Пълният текст на писмото е достъпен на адрес: <http://www.aip-bg.org/bulletin/41/08.htm>

Постоянният натиск е гаранция за доброто прилагане на закона

Програма Достъп до Информация (ПДИ) проведе трета среща "Застъпничество за свобода на информацията" с неправителствени организации в страната. Срещата се състоя на 31 май 2007 г., в Разград, с представители на Център за граждански инициативи, Форум за местно развитие, Център за подкрепа на жени, сдружение „Младежки форум 2001“, Българско сдружение за честни избори и граждански права - Разград, Асоциация на младежките организации, Ромски център, Център на неправителствените организации - Разград. В срещата взе участие и представител на Регионална дирекция за социално подпомагане - Разград. Повече информация за срещата четете на адрес: <http://www.aip-bg.org/bulletin/41/05.htm>

Електронен достъп до информация - Разград

За трети пореден път екип на Програма Достъп до Информация (ПДИ) обсъди какво е необходимо за подобряване на състоянието на електронния достъп до обществена информация в България със служители от общинска и областна администрация. Срещата се проведе на 1 юни 2007 г. в гр. Разград със служители, отговарящи за достъпа до информация и за активното публикуване на информация на уеб страниците на институциите от областите Разград, Търговище, Русе и Силистра в рамките на проект „Увеличаване прозрачността и отчетността на управлението чрез електронен достъп до информация“. Повече информация за срещата четете на адрес: [http://www.aip-](http://www.aip-bg.org/bulletin/41/06.htm)

На 21 и 22 юни 2007 г. Представителството на Европейската комисия в София иницира две публични представяния на Зелената книга, изготвена от Европейската комисия относно обществения достъп до документи, съхранявани от институциите на Европейската общност. Програма Достъп до Информация ще бъде партньор в инициативите като представи развитието по отношение на достъпа до информация в България. Първата среща на 21 юни от 16 ч. и 30 мин. ще се проведе в Народното събрание, а втората ще се състои на 22 юни от 10 ч. в Информационния център на Европейската комисия в София. Ръководителят на звено „Прозрачност, връзки с неправителствения сектор и външни отношения“ към Генералния Секретариат на Европейската комисия в Брюксел г-н Жерар Легри ще представи предлаганите за дискусия промени в Регламент 1049/2001. Преводът на български на Зелената книга е достъпен на Интернет страницата на Програма Достъп до информация: http://www.aip-bg.org/pdf/green_paper_bg.pdf.

Желаещите да участват в консултативния процес на Зелената книга могат да го направят на следния адрес: http://ec.europa.eu/transparency/revision/index_en.htm

На 28 май 2007 г. в Пресклуба на БТА, Програма Достъп до Информация представи редовния си годишен доклад „Състоянието на достъпа до информация в България 2006“. Пълният текст на доклада може да намерите на Интернет страницата на ПДИ: http://www.aip-bg.org/rep_bg.htm

На 21 май 2007 г. Програма Достъп до Информация, внесе в Народното събрание отворено писмо от членове на Международната мрежа на застъпниците за свобода на информацията. Писмото бе изготвено от Директора на правната програма на организацията ARTICLE 19, г-н Тоби Мендел, и бе подкрепено от 68 организации и членове на международната мрежа. С писмото застъпници за свободен достъп до информация от целия свят изразяват тревога от предложените поправки в Българския закон за достъп до информация, приети на 10 май 2007 г.

През месец май Програма Достъп до Информация беше приета за асоцииран член на ECAS (Европейска служба за граждански инициативи). ECAS е международна

непарвительствена организация, създадена през 1990 г., чиято цел е да подпомага неправителствените организации при защита на гражданските права, набиране на средства и лобиране. В Европейската служба за граждански инициативи членуват организации и лица, работещи в различни области - граждански свободи, култура, здравеопазване и социални услуги.

На 4 и 5 юни 2007 г., в Потсдам, се проведе международен симпозиум „Обществени данни в частния сектор - нови регулации при повторното използване на информация в общественния сектор“. Събитието се проведе по инициатива на Държавния комисар за защита на личните данни и достъпа до информация в провинция Бранденбург. В симпозиума участваха експерти от Бранденбург, от страните-членки на Европейския съюз и САЩ. От българска страна участие взе Николай Мареков - специалист по информационни системи и анализ на информацията в ПДИ.

Всички юридически и физически лица от която и да е страна-членка на Европейския съюз вече имат право на достъп до документи на Европол (Европейската полицейска институция). Това информира онлайн бюлетинът на Statetwatch (www.statewatch.org) за месец май. Правилата за достъп до документи от тази институция са в сила от 19 април 2007 г. и описват принципите, условията и ограниченията на достъп до документите на Европол.

Институцията на Европейския омбудсман публикува редовния доклад за дейността си през 2006 година. Докладът е дванадесети по ред за институцията и трети за мандата на Никифорос Диамандурос, който заема този пост от април 2003 година. В една от главите на доклада е анализирано състоянието на откритостта, обществения достъп и защитата на лични данни. 25% от запитванията през 2006 г. са свързани с липсата на откритост. Докладът сочи, че през 2006 г. омбудсманът е разгледал 11 жалби, свързани с прилагането на Регламент 1049/2001, от които 9 срещу Европейската комисия, 1 срещу Съвета и 1 срещу Европейския парламент. Освен това, през 2006 г. са внесени и две жалби, свързани с достъпа до документи и информация срещу Европейската инвестиционна банка. Като цяло, г-н Диамандурос

на стр. 16

смята, че европейската администрация все още не е достатъчно ориентирана към гражданите. Пълният текст на доклада може намерите на следния Интернет адрес: http://www.ombudsman.europa.eu/report06/pdf/en/rar06_en.pdf

Окръг Санта Клара, САЩ, трябва да направи публично достъпен своя електронен кадастрален план, който съдържа границите на парцелите, оценителния номер на всеки парцел, адреса на парцела и други подобни данни за всички имоти в окръга. Достъпът трябва да е срещу минимално заплащане и без ограничения в ползването. Това гласи решение на Върховния съд на Санта Клара от 18 май 2007 г. по дело за достъп до правителствени бази данни. Достъп до кадастралния план, който е основата на Географската информационна система на окръга, е бил отказан на организацията Коалиция "Първа поправка", Калифорния, с основание, че планът представлява компютърен софтуер и съдържа информация, представляваща търговска тайна. В свое решение от 27 страници съдът приема, че планът се състои от данни, представляващи обществена информация, и достъпът до тях не може да бъде ограничаван до малкия брой потребители, готови да платят такса от десетки хиляди долари. Според съда, щом достъпът до кадастъра е предмет на продажба,

не може да възникне въпросът за защитена търговска тайна, който иначе би се поставил. "Свободен достъп до кадастъра на Географската информационна система означава, че медиите и обикновените граждани ще имат мощно средство за контрол върху работата на управлението в области като данъчни оценки, одобряване на изменения в устройствения план и решения за териториалното развитие", подчерта адвокатът на Коалиция "Първа поправка", Калифорния.

На 10 май 2007 г. Article 19 публикува на Интернет страницата си „Наръчник за водене на кампании за достъп до информация в Латинска Америка“. Текстът изяснява значимостта на достъпа до информация, дава определения за свобода на информацията, разглежда международните стандарти за достъп до информация, основните елементи на законодателството в тази област. Включена е и интерактивна карта с преглед на съществуващото и предстоящо да влезе в сила законодателство в страните от Латинска Америка. Наръчникът описва основните стъпки, които трябва да се следват при организиране на кампании за достъп до информация, като подчертава ролята на неправителствените организации в този процес.

Новините по-добре: Ралица Кацарска

Програма Достъп до Информация

София 1000,
бул. Васил Левски N 76, ет. 3, ап. 3
тел/факс. (+ 359 2) 988 5062, 986 7709, 981 9791
E-mail: office@aip-bg.org
www.aip-bg.org

Редакционен екип

Александър Кашъмов, Гергана Жулева, Дарина Палова, Диана Банчева, Катерина Коцева, Кирил Терзийски, Николай Марекков, Ралица Кацарска, Фани Давидова
Оформление Николай Марекков

*Ако желаете да подкрепите издването на информационния бюлетин,
може да направите това на нашите банкови сметки:*

Булбанк АД - Клон Аксаков - банков код : 6217 6307 SWIFT код: BFTBBGSF

* сметка в ЛЕВА (BGN) IBAN: BG69 BFTB 7630 1022 5620 87

* сметка в Щатски долари (USD) IBAN: BG87 BFTB 7630 1122 5918 49

* сметка в Евро (EUR) IBAN: BG34 BFTB 7630 1422 5974 10

Вашата подкрепа ще бъде отбелязана в Интернет страницата на ПДИ!

©Програма Достъп до Информация

Материалите в това издание са обект на авторско право.
При цитиране позоваването на източника е задължително.